

Arbejdstilsynets bemærkninger til 9 strategier for stoffer på listen over uønskede stoffer - Pulje III

Hermed fremsendes Arbejdstilsynets bemærkninger til strategierne for 9 stoffer på listen over uønskede stoffer – pulje III.

Arbejdstilsynet har udelukkende bemærkninger til rapporterne om hhv. styren, toluen og chlorparaffiner.

Hvis I har spørgsmål eller bemærkninger til kommentarerne, er I meget velkomne til at ringe på 72 20 87 97 eller skrive til ltm@at.dk

	Bemærkning
3. Styren	
S. 3, afsnit 5: "Den erhvervmæssige anvendelse af styren i maling, lim og byggematerialer er desuden dækket af Arbejdstilsynets regler for arbejde med kodenummererede produkter."	<p>Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter dækker produkter, der anvendes til de typer arbejde, der er nævnt i bilag 1 til bekendtgørelsen. Det vil bl.a. sige maling, lime og fugemasser til bestemte typer arbejde, men ikke byggematerialer generelt.</p> <p>Sætningen ændres til: "Den erhvervmæssige anvendelse af styren i produkter til overfladebehandling, herunder bl.a. malervarer og lim til bestemte typer arbejde er desuden dækket af Arbejdstilsynets regler for arbejde med kodenummererede produkter."</p>
S. 6, afsnit 6: "I Arbejds miljøet kan eksponering for styren typisk ske ved fremstilling af styren monomer, fremstilling af polystyren, fremstilling af umættet polyester (UP)-styren resin, fremstilling af styren-butadien-gummi (SBR) og fremstilling af glasfiberforstærket plastik (GRP). I Danmark findes de højeste eksponeringsniveauer i GRP-industrien og er relateret til forarbejdningen af UP styrenholdige resiner – især til fremstilling af vindmøller og lystbåde. Denne forarbejdning kan indebære en høj grad af manuel håndtering i enten åbne eller delvis lukkede formstøbningsprocesser."	<p>Arbejdstilsynet skal gøre opmærksom på, at udsættelse for styren også kan ske ved bearbejdning af hærdet plast, hvor der kan ske nedbrydning og gendannelse af monomeren ved høje temperaturer. Det gælder f.eks. ved opvarmning af polystyren til temperaturer over 150°C og for opvarmning af ABS og SAN til temperaturer over 140°C. Opvarmning kan ske f.eks. ved svejse- eller slibeprocesser. Desuden kan der frigives styren-monomerer ved slibning i plast, der ikke er fuldt udhærdet.</p> <p>Det fremgår ikke af hverken LOUS-rapporten eller denne strategi, om der er taget højde for den eksponeringsrisiko i risikovurderingsrapporten fra 2008, der henvises til. Der kan altså være andre eksponeringer/processer udover ved fremstilling og formstøbningsprocesser, der giver anledning til et</p>

	behov for at finde substitutionsalternativer og etablere forebyggende foranstaltninger.
S. 7, afsnit 5: "Ifølge EU's risikovurderingsrapport 2008 kan der ved fremstilling af UP-resiner, GRP, SBR og SB Latex samt ved forarbejdning af UP styrenholdige resiner i GRP-industrien, forekomme niveauer af eksponering for styren, der udgør en sundhedsrisiko for arbejdere. Risikoen i Danmark er mest udtalt ved manuel håndtering i enten åbne eller delvis lukkede formstøbningsprocesser af UP styrenholdige resiner i GRP-industrien..."	Samme bemærkning som ovenfor.
4. Toluen	
S. 1, afsnit 2: "Udsættelse for toluen synes overvejende at give anledning til bekymring i forhold til erhvervsmæssig eksponering, dvs. brugen af toluen som opløsnings- og ekstraktionsmiddel. I Danmark bliver de største mængder brugt som opløsningsmidler i autoværksteder."	<p>Det fremgår på s. 14 i rapporten, at viden om udsættelse for toluen er fra 2003, og det konkluderes, at der ikke er behov for tiltag, fordi bekymringen alene baserer sig på, at toluen hovedsageligt anvendes på autoværksteder og ikke konkrete indikationer for eksponering. Formuleringen på s.1 synes at være misvisende i forhold til denne konklusion, da der ikke er et opdateret fagligt belæg for denne bekymring.</p> <p>Teksten ændres til: "Erhvervsmæssig udsættelse for toluen synes især at være en risiko i forhold til brugen af toluen som opløsnings- og ekstraktionsmiddel. I Danmark bliver de største mængder brugt som opløsningsmidler i autoværksteder."</p>
s. 2, sidste afsnit: "Desuden er brug af toluen i processer reguleret i forhold til arbejdsmiljø (unges arbejde)..."	<p>Der tilføjes i parenteser: "Desuden er brug af toluen i processer reguleret i forhold til arbejdsmiljø (i bl.a. bekendtgørelserne om unges arbejde, grænseværdier og arbejde med kodenummererede produkter,)..."</p>
S. 4, afsnit 2: "Rapporten konkluderede også, at toluen giver anledning til bekymring i en lang række brugsscenarier i arbejdsmiljøet."	<p>Teksten ændres til: "Rapporten konkluderede også, at udsættelse for toluen er en risiko i en række brugsscenarier i arbejdsmiljøet."</p>
S. 5, sidste afsnit: "Den erhvervsmæssige anvendelse af toluen i maling, lim og byggematerialer er desuden dækket af Arbejdstilsynets nationale regler for arbejde med kodenummererede produkter."	<p>Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter dækker produkter, der anvendes til de typer arbejde, der er nævnt i bilag 1 til bekendtgørelsen. Det vil bl.a. sige maling, lime og fugemasser til bestemte typer arbejde, men ikke byggematerialer generelt.</p> <p>Sætningen ændres til: "Den erhvervsmæssige anvendelse af toluen i produkter til overfladebehandling, herunder bl.a.</p>

	malervarer og lim til bestemte typer arbejde er desuden dækket af Arbejdstilsynets regler for arbejde med kodenummererede produkter.”
S. 7, afsnit 2: ”Udsættelse for toluen synes overvejende at give anledning til bekymring i forhold til erhvervsmæssig eksponering, dvs. brugen af toluen som opløsnings- og ekstraktionsmiddel.(...) I Danmark bliver de største mængder brugt som opløsningsmidler på autoværksteder.”	Det fremgår på s. 14 i rapporten, at viden om udsættelse for toluen er fra 2003, og det konkluderes, at der ikke er behov for tiltag, fordi bekymringen alene baserer sig på, at toluen hovedsageligt anvendes på autoværksteder og ikke konkrete indikationer for eksponering. Formuleringen på s.7 synes at være misvisende i forhold til denne konklusion. Teksten ændres til: ”Erhvervsmæssig udsættelse for toluen synes især at være en risiko i forhold til brugen af toluen som opløsnings- og ekstraktionsmiddel.(...) I Danmark er den mest udbredte erhvervsmæssige anvendelse som opløsningsmidler på autoværksteder.”
S. 11, afsnit 2: ”Ifølge kortlægningen af toluen vil det principielt være relativt enkelt at substituere toluen anvendt som opløsningsmiddel i langt de fleste af de produkter, der i Danmark er reguleret af Arbejdstilsynet.”	Indholdet af sætningen er misvisende, da Arbejdstilsynet ikke regulerer produkter. Arbejdstilsynet regulerer bl.a. udførelsen af arbejdet og herunder forebyggelse af udsættelse for kemiske stoffer og materialer. Sætningen ændres til: ”Ifølge kortlægningen af toluen vil det principielt være relativt enkelt at substituere toluen anvendt som opløsningsmiddel i langt de fleste af de produkter, der fremstilles og anvendes i Danmark.”
S. 14, afsnit 1: ”Muligheden for at implementere alle arbejdsmiljømæssige foranstaltninger og at benytte tilgængelige råd og information kan være vanskeligt af ressourcemæssige årsager. Dette kan medføre håndtering med risiko for eksponering, der kan påvirke sundheden. Der findes en række råd og vejledninger for autobranchen fra industriens Branchearbejdsmiljøråd.”	Arbejdstilsynet er ikke enig i indholdet af denne tekst. Som henvisningen til BAR-materialet også viser, så er man i Arbejdsmiljøsystemet meget opmærksom på at få de små virksomheder med, og der bliver gjort et stort stykke arbejde for at gøre opgaven tilgængelig for alle virksomheder. Teksten ændres til: ”Det kan være en udfordring for især små virksomheder, at implementere arbejdsmiljømæssige foranstaltninger og at benytte tilgængelige råd og information. Derfor er der i regi af Industriens Arbejdsmiljøråd udarbejdet en række råd og vejledninger for autoværksteder.”
S. 15, afsnit 2: ”Hvis der stadig er en risiko, kan den i Danmark være mest udtalt i autobranchen på grund af et stort forbrug og at arbejdspladserne er små og derfor ikke altid har mulighed for at recirkulere brugte opløsningsmidler.”	Denne tekst går på Arbejdsmiljøet på autoværksteder, som er behandlet under udfordring 3. Arbejdstilsynet forstår udfordring 5 som den påvirkning af miljø og sundhed, der kan forekomme på grund af udledning af toluen til omgivelserne.

	<p>Det er Arbejdstilsynets opfattelse, at en eventuel udledning fra autobranchen til omgivelserne trods alt må være minimal i forhold til andre kilder.</p> <p>Arbejdstilsynet forstår ikke, hvad der menes med "mulighed for at recirkulere brugte opløsningsmidler".</p> <p>Arbejdstilsynet foreslår, at udfordring 5 udgår. Alternativt at den fremhævede tekst slettes eller omformuleres, så det bliver tydeligt, at udfordring 5 ikke handler om arbejdsmiljø.</p>
<p>6. Chlorparaffiner</p>	
<p>Side 13, udfordring 2: "Forekomst af chlorparaffiner i byggematerialer Data om forekomsten af SCCP og MCCP i byggematerialer i Danmark er begrænsede. Mere viden om hvor og i hvilke mængder, stofferne forekommer i byggemassen, vil være en fordel for den videre håndtering af stofferne i forbindelse med reoveringer og nedrivninger."</p>	<p>Som afsnittet er formuleret, lyder det som om, at afsnittet vedrører arbejdsmiljø og ikke affaldshåndtering, som er det, det korresponderende afsnit i kortlægningsrapporten omhandler. Afsnittet skal ændres til:</p> <p>"Forekomst af chlorparaffiner i byggematerialer Data om forekomsten af SCCP og MCCP i byggematerialer i Danmark er begrænsede. Mere viden om hvor og i hvilke mængder, stofferne forekommer i byggemassen, vil være en fordel for den videre håndtering af stofferne i forbindelse med byggeaffald fra reoveringer og nedrivninger."</p>